

**Knjigovodstveno obuhvatanje
troškova zarade, troškova
proizvodnih i neproizvodnih usluga**

Klasa 5 - rashodi

- ❖ **Troškovi su vrednosno izraženi utrošci faktora procesa rada, koji nastaju zbog stvaranja novih učinaka.** U zavisnosti od toga šta je predmet trošenja razlikujemo troškove materijala, troškove rada, troškove osnovnih sredstava, troškove energije i sl.
- ❖ Nastali troškovi u toku poslovanja evidentiraju se u finansijskom knjigovodstvu tj. na računima glavne knjige i u dnevniku.
- ❖ Primenom bilansnog principa rasčlanjivanja računa u Kontnom okviru, a i primenom metoda ukupnih troškova, svi troškovi nastali u tekućem periodu predstavljaju i rashode.
- ❖ Rashodi predstavljaju smanjenje ekonomske koristi preduzeća, do kojih nastaje odlivom ili smanjenjem sredstava preduzeća ili nastankom obaveza.

Podela rashoda

Prema važećim računovodstvenim propisima rashodi se dele na :

1. **POSLOVNE RASHODE**
2. **FINANSIJSKE RASHODE**
3. **OSTALE RASHODE**

Poslovne rashode čine rashodi koji su nastali u poslovanju preduzeća i doprinose stvaranju koristi tj. prihoda. Oni nastaju nezavisno od izdataka novca tj. plaćanja.

Finansijski rashodi nastaju u onim slučajevima kada preduzeće ne može samo svojim sredstvima da obezbedi kontinuitet rada, to su drugim rečima troškovi pozajmljivanja.

U ostale ubrajamo rashode nastale u poslovanju preduzeća koji ne doprinose stvaranju prihoda.

Računi klase 5

U osnovne grupe računa ove klase ubrajamo :

- 50 – Nabavna vrednost prodate robe,
- 51 – Troškovi materijala,
- 52 – Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi,
- 53 – Troškovi proizvodnih usluga,
- 54 – Troškovi amortizacije i rezervisanja,
- 55 - Nematerijalni troškovi,
- 56 - Finansijski rashodi,
- 57 – Ostali rashodi,
- 58 – Rashodi po osnovu obezvređenja imovine,
- 59 – Vanredni rashodi i prenos rashoda.

52 – Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi

- ❖ Zaposleni ostvaruju zaradu za obavljene rad.
- ❖ Pored osnovne zarade, postoji mogućnost povećanja zarade usled prekovremenog rada, noćnog rada i sl.
- ❖ Naknade zarada proizilaze iz prava radnika na godišnji odmor, plaćeno odsustvo, bolovanje do 30 dana (bolovanje preko trideset dana Zavod za socijalno i zdravstveno osiguranje refundira poslodavcu).
- ❖ Ova grupa računa sadrži sledeće sintetičke račune:
 - 520 – Troškovi zarada i naknada zarada (bruto)
 - 521 – Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca,
 - 522 – Troškovi naknada po ugovoru o delu,
 - 523 – Troškovi naknada po autorskim ugovorima,
 - 524 – Troškovi naknada po ugovoru o privremenim i povremenim poslovima,
 - 525 – Troškovi naknada fizičkim licima po osnovu ostalih ugovora,
 - 526 – Troškovi naknada članovima upravnog i nadzornog odbora,
 - 529 – Ostali lični rashodi i naknade.

Zarade u smislu Zakona o porezu na dohodak građana

❖ Definicija zarade kao osnovica za oporezivanje

Osnovicu za obračun poreza na zarade čini zarada umanjena za poslednji objavljen **neoporeziv iznos** / ukupno poresko oslobođanje, koji od 1. januara 2018. god. iznosi **15.000,00 din.**, usklađuje se sa godišnjim indeksom potrošačkih cena ostvarenog u kalendarskoj godini koja prethodi godini u kojoj se usklađivanje vrši, prema podacima republičkog organa za osnove statistike Vlade RS.

Stopa poreza na zarade i poreska osnovica

U skladu sa Zakonom o porezu na dohodak građana, zarada se oporezuje po stopi od 10%. Osnovicu poreza na zarade čini zarada umanjena za neoporezivi iznos.

Zarade u smislu Zakona o porezu na dohodak građana

VRSTE POREZA I DOPRINOSA

❖ IZ ZARADE ZAPOSLENIH – NA TERET ZAPOSLENOG

- Stopa poreza na dohodak građana 10%
- Stopa doprinosa za PIO 14% - na teret zaposlenog
- Stopa doprinosa za zdravstveno osiguranje 5,15% - na teret zaposlenog
- Stopa doprinosa za osiguranje nezaposlenosti 0,75% - na teret zaposlenog

Ukupno porez i doprinos na teret zaposlenog 10% + 19,90% = 29,90%

❖ NA ZARADE ZAPOSLENIH – NA TERET POSLODAVCA

- ❖ Stopa doprinosa za PIO - na teret poslodavca 12%
- ❖ Stopa doprinosa za zdravstveno osiguranje - na teret poslodavca 5,15 %
- ❖ Stopa doprinosa za osiguranje nezaposlenosti - na teret poslodavca 0,75%

Ukupno doprinos na teret poslodavca 17,90 %

52 – Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi

- ❖ Na računu **520 - Troškovi zarada i naknada zarada** (bruto), iskazuju se troškovi obračunatih zarada i naknada zarada koje se ne refundiraju (za godišnji odmor, rad na dane državnih praznika, bolovanje na teret poslodavca, zbog prekida rada bez krivice zaposlenog i sl.), a u korist računa **450 – Obaveze za neto zarade i naknade**, **451 – Obaveze za poreze na zarade i naknade na teret zaposlenog**, **452 – Obaveze za doprinose za neto zarade i naknade na teret zaposlenog**.
- ❖ **521 - Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca**, iskazuju se troškovi poreza i doprinosa, koji se pri obračunu zarada i naknada zarada iskazanih na računu 520, plaćaju na teret poslodavca, u korist računa **453 – Obaveze za poreze i doprinose na zarade na teret poslodavca**.

Obračun zarade za mesec i način knjiženja u finansijskom knjigovodstvu

Zarada se obračunava za zaposlenog, za određeni fond sati za mesec za koji se obračunava, iskazuje se osnovna zarada, druga primanja koja imaju karakter zarade i naknade zarade do ličnih obustava iz neto zarade i iskazuje se kroz platni spisak. Može da se isplaćuje sa tekućeg računa i preko blagajne preduzeća.

Primer:

Obračuna zaradu, ugovorene sa poslodavcem u bruto iznosu od 65.000,00 din. Zaradu nakon obračuna isplatiti.

Obračun zarade za mesec i način knjiženja u finansijskom knjigovodstvu

R.br oj	Opis	Iznos
1.	Bruto zarada (bruto 1)	65.000,00
2.	Neoporezivi deo	15.000,00
3.	Poreska osnovica (1 – 2)	50.000,00
4.	Porez na zarade (10% x 3)	5.000,00
5.	Doprinosi na teret zaposlenog	12.935,00
	- PIO (14% x 1)	9.100,00
	- Zdravstveno osiguranje (5,15% x 1)	3.347,50
	- Za nezaposlenost (0,75% x 1)	487,50
6.	Neto zarada (1 - 4 - 5)	47.065,00
7.	Doprinosi na teret poslodavca	11.635,00
	- PIO (12% x 1)	7.800,00
	- Zdravstveno osiguranje (5,15% x 1)	3.347,50
	- Za nezaposlenost (0,75% x 1)	487,50
8.	Ukupni troškovi zarada (1 + 7) – Bruto 2	76.635,00

Obračun zarade za mesec i način knjiženja u finansiiskom kniigovodstvu

R.B.	Konto - duguje	Konto - potražuje	Opis	Duguje	Potražuje
1.	520		Troškovi zarada i naknada zarada (bruto 1)	65.000,00	
		450	Obaveze za neto zarade		47.065,00
		451	Obaveze za porez na zarade na teret zaposlenog		5.000,00
		452	Obaveze za doprinose na zarade na teret zaposlenog		12.935,00
2.	521		Troškovi doprinosa na zarade na teret poslodavca	11.635,00	
		453	Obaveze za doprinose na zarade na teret poslodavca		11.635,00
3.	450		Obaveze za neto zarade	47.065,00	
	451		Obaveze za porez na zarade na teret zaposlenog	5.000,00	
	452		Obaveze za doprinose na zarade na teret zaposlenog	12.935,00	
	453		Obaveze za doprinose na zarade na teret poslodavca	11.635,00	
		241	Tekući račun		76.635,00

529 – Ostali lični rashodi i naknade

❖ Na ovom računu iskazuju se plaćanja koje preduzeće vrši licima u slučaju otpremnine za odlazak u penziju, jubilarne nagrade, naknade smeštaja i prevoza u slučaju službenog puta, isplate dnevnica za službeno putovanje. Knjiženje se vrši zaduživanjem ovog računa, dok potražuju odgovarajući računi klase 4 ili 221- Potraživanja od zaposlenih (u slučaju npr. akontacija za službeni put.)

❖ **Primer:**

- I) Isplaćena je akontacija zaposlenom za službeni put na iznos od 20.000 u gotovini.
 II) Zaposleni se vratio sa službenog puta i podneo sledeće račune: račun za prevoz 12.000, račun za smeštaj 7.000 rsd. Zaposleni je ostatak novca vratio na blagajnu.

R.B.	Konto D	Konto P	Opis	Duguje	Potražuje
1.	221		Potraživanja od zaposlenih	20.000	
		243	Blagajna - Isplata akontacije		20.000
2.	529		Ostali lični rashodi	19.000	
	243		Blagajna	1.000	
		221	Potraživanja od zaposlenih - Obračun putnog naloga		20.000

53 – Troškovi proizvodnih usluga

- ❖ Troškovi proizvodnih usluga se vezuju za ekonomske odlive koji nastaju po osnovu izrade učinaka, transportnih usluga, usluga održavanja i i sl.
- ❖ Osnovna konta ove grupe su:
 - **530 – Troškovi proizvodnih usluga**
 - **531 – Troškovi transportnih usluga,**
 - **532 – Troškovi usluga održavanja,**
 - **533 – Troškovi zakupnina,**
 - **534 – Troškovi sajмова,**
 - **535 – Troškovi reklame i propagande,**
 - **536 – Troškovi istraživanja,**
 - **539 – Troškovi ostalih usluga.**

Troškovi proizvodnih usluga - primeri

- I) Za vodoinstalaterske usluge preduzeće je serviseru platilo u gotovini iznos od 120.000 rsd po računu broj 5, PDV je 20%, usluga iznosi 100.000 rsd bez PDV-a.
- II) Za troškove prevoza putnika preduzeće je platilo u gotovom 15.000 (PDV 20%)
- III) Utrošena električna energija za mesec januar iznosi po faktur 2 25.000 dinara, PDV 20%. Utrošena voda prema računu 457 iznosi 3.500 dinara, PDV 10%. Račun za telefon 8745/12 iznosi 4.500 dinara, PDV 20%.
- IV) Isplaćene su putem računa preduzeća fakture 2, 457 i 8745/12.

Troškovi proizvodnih usluga - primeri

R.B.	Konto D	Konto P	Opis	Duguje	Potražuje
1.	532		Troškovi usluga održavanja	100.000	
	270		Ulazni PDV (PDV po primljenim računima)	20.000	
		435	Dobavljači - Račun br. 5		120.000
1a.	435		Dobavljači	120.000	
		243	Blagajna - Gotivnska isplata		120.000
2.	531		Troškovi transportnih usluga	15.000	
	270		Ulazni PDV (PDV po primljenim računima)	3.000	
		243	Blagajna - Gotovinska isplata za troškove prevoza		18.000
3.	513		Troškovi goriva i energije	25.000	
	270		Ulazni PDV (PDV po primljenim računima)	5.000	
		435	Dobavljači -račun br. 2		30.000

Troškovi proizvodnih usluga - primeri

R.B.	Konto D	Konto P	Opis	Duguje	Potražuje
3a.	539		Troškovi ostalih usluga (komunalnih)	3.500	
	271		Ulazni PDV (PDV po primljenim računima)	350	
		435	Dobavljači - Račun br. 457		3.850
3b.	531		Troškovi transportnih usluga (ptt usluge)	4.500	
	270		Ulazni PDV (PDV po primljenim računima)	900	
		435	Dobavljači - Račun 8745/12		5.400
4.	435		Dobavljači	39.250	
		241	Tekući račun - izvod		39.250

55 – Nematerijalni troškovi

❖ 550 - Troškovi neproizvodnih usluga

- ❖ U ove troškove spadaju ekonomski odlivi koji nastaju na osnovu izvršenih zdravstvenih usluga, advokatskih usluga, usluga revizije i konsaltinga i sl., a koje su izvršene od drugih lica (druga preduzeća, zdravstvene ustanove, revizorske kuće, advokatske kancelarije i sl.).
- ❖ Knjiženje se vrši zaduživanjem računa 550 – Troškovi neproizvodnih usluga za iznos bez PDV-a, duguje račun 270 – PDV u primljenim fakturama, a potražuje račun 435 – Dobavljači u zemlji za iznos sa PDV-om ili račun 241 ili 243 za iznos sa PDV-om.

Troškovi neproizvodnih usluga (Primeri)

❖ Primer:

- I) Preduzeće je za usluge revizije i konsaltinga primilo račun od revizorske kuće na 200.000 rsd. PDV je obračunat po stopi od 20%. Faktura glasi na 240.000 rsd.
- II) Advokatske usluge plaćene su u gotovom i iznose 60.000 rsd.
- III) Na osnovu izvoda banke br. 23, proknjiženo je plaćanje usluga platnog prometa u iznosu od 50.000 rsd.

R. B.	Konto D	Konto P	Opis	Duguje	Potražuje
1.	550		Troškovi neproizvodnih usluga (revizorske)	200.000	
	270		Ulazni PDV (PDV po primljenim računima)	40.000	
		435	Dobavljači		240.000
			- račun		
2.	550		Troškovi neproizvodnih usluga (advokatske)	60.000	
		243	Blagajna		60.000
			- Gotovinska isplaga za advokatske usluge		
3.	553		Troškovi platnog prometa	50.000	
		241	Tekući račun		50.000
			- Izvod		